

Sygnatura akt VI Ka 434/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **2 września 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grażyna Tokarczyk (spr.)

Sędziowie SSO Krzysztof Ficek

SSO Marcin Mierz

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale komisarza celnego Jarosława Jungi

przedstawiciela Urzędu Celnego w R.

po rozpoznaniu w dniu 2 września 2014 r.

sprawy **1. B. B., syna A. i M.**

ur. (...) w P.

oskarżonego z art. 69a§1 i 2 kks w zw. z art. 6§2 kks w zw. z art. 9§1 kks

2. M. W., syna T. i H.

ur. (...) w P.

oskarżonego z art. 69a§1 i 2 kks w zw. z art. 6§2 kks w zw. z art. 9§1 kks

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 12 lutego 2014 r. sygnatura akt III W 111/13

na mocy art. 437 § 1 kpk, art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;
2. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

sygn. akt VI Ka 434/14

UZASADNIENIE

B. B. oskarżony został o to, że wspólnie i w porozumieniu z M. W. od dnia 17 lipca 2012 roku do dnia 09 sierpnia 2012 roku w G. na ulicy (...) w punkcie (...) naruszając warunki zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy produkował wyroby akcyzowe poza składem podatkowym w postaci 6840 sztuk papierosów przez co naraził budżet Państwa na uszczuplenie podatku akcyzowego w wysokości 4395,00 zł, tj. o popełnienie wykroczenia skarbowego z art. 69a § 1 i 2 kks w zw. z art. 6 § 2 kks w zw. z art. 9 § 1 kks

M. W. oskarżony został o to, że wspólnie i w porozumieniu z B. B. od dnia 17 lipca 2012 roku do dnia 09 sierpnia 2012 roku w G. na ulicy (...) w punkcie (...) naruszając warunki zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy produkował wyroby akcyzowe poza składem podatkowym w postaci 6840 sztuk papierosów przez co naraził budżet Państwa na uszczuplenie podatku akcyzowego w wysokości 4395,00 zł, tj. o popełnienie wykroczenia skarbowego z art. 69a § 1 i 2 kks w zw. z art. 6 § 2 kks w zw. z art. 9 § 1 kks

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 12 lutego 2014 roku sygn. akt III W 111/13 uniewinnił oskarżonych B. B. oraz M. W. od czynów zarzucanych im w akcie oskarżenia.

Urząd Celny w R. zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonych zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że nie naruszono przepisów art. 8 ust. 1 pkt. 1 ustawy o podatku akcyzowym, w konsekwencji czego oskarżonych nie można pociągnąć do odpowiedzialności karnej za występki, o których mowa w art. 69a § 1 i 2 kks oraz w art. 54 § 3 kks .

Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja oskarżyciela publicznego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji przeprowadził w sprawie pełne postępowanie dowodowe, zgromadzone dowody poddając ocenie zgodnej z zasadami wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Sąd wyprowadził również trafne wnioski w zakresie możliwości przypisania oskarżonym wypełnienia znamion zarzucanych im czynów, co należy podkreślić wykroczeń skarbowych.

W pierwszym rzędzie wypada odnieść się do powołanych przez Sąd meriti i oskarżyciela publicznego pojęć producenta i produkcji.

Spór pomiędzy stosowanym w ustawie o podatku akcyzowym pojęcia produkcji wyrobów akcyzowych, jako przedmiotu opodatkowania, a Dyrektywami Rady 2011/64/UE z dnia 21 czerwca 2011 roku, czy też 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 roku, o ile nie wpływa na zakres znamion, mogłyby mieć znaczenie dla możliwości ustalenia winy i zamiaru sprawcy. Dyrektywy pozostawiły bowiem państwom dużą swobodę w zakresie regulacji prawnych, nie nakazując wiązania obowiązku podatkowego z zakresu podatku akcyzowego z producentem, choć w ich świetle istotnie trudno byłoby za takich uznać czy to oskarżonych, czy ich klientów. Natomiast to, wraz z powołaną przez Sąd I instancji Interpretacją Indywidualną nr IBPP4/443-261/12/PL wydaną przez Dyrektora Izby Skarbowej w K., czy innymi pozytywnymi dla pytających oraz treścią pisma Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 29 listopada 2012r., mogło mieć wpływ na możliwość przypisania oskarżonym odpowiedzialności.

Jakkolwiek zgodzić się trzeba ze stanowiskiem, że nieracjonalnym jest twierdzenie, iż „produkcja” papierosów na własne potrzeby miałyby rodzić obowiązek podatkowy, gdyż w takiej sytuacji, przy uwzględnieniu treści art. 99 ust. 1 ustawy o podatku akcyzowym , skrócenie jednego papierosa należałoby już traktować, jako produkcję, a dopiero później rozważać np. społeczną szkodliwość takiego zachowania.

Istota problemu w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy oskarżeni mogli być podmiotem wykroczenia wedle zarzucanej im kwalifikacji, a w zakresie wykonywanych przez nich czynności czy mogli być traktowani, jako sprawcy główni, czy też ich zachowanie sprowadzało się do czynności zjawiskowych.

Wypada jednak zacząć od powołanego na koniec apelacji kontrargumentu dla stanowiska powtórnego za Sądem Najwyższym, że „w państwie prawnym nie może być jednak tak, że to organy stosujące prawo będą za ustawodawcę wypełniały lukę w przepisach chroniących interesy fiskusa i interpretowały je stosując analogię i wykładnię

rozszerzającą, nie dającą się przecież pogodzić z podstawową funkcją prawa, jaką jest jego rola gwarancyjna”, a to fragmentu innego orzeczenia tego Sądu w sprawie sygn. I KZP 15/131, co jest nieskuteczne.

Przecież w niniejszej sprawie Sąd meriti nie odmówił stosowania prawa, w czym zasadza się problematyka postępowań podobnych do tych, które były przedmiotem orzekania w sprawie sygn. I KZP 15/13. Z kolei konstytucyjny obowiązek, spoczywający na organach władzy publicznej obowiązanych działać na podstawie i w granicach prawa, nie może oznaczać naruszania prawa obywateli, bo i na straży tychże, a nie jedynie fiskalnych interesów Państwa, stoją sądy.

Jednym z kanonów prawa karnego jest zasada określoności czynu zabronionego przez ustawę, czyli zasada *nullum crimen sine lege*. Jest ona bowiem wyrazem stosunku państwa do podstawowych praw i wolności jednostki.

Nakaz wyłączności ustawowej w określeniu czynu zabronionego pod groźbą kary wynika z ustrojowej zasady podziału władzy (zob. L. Gardocki, *Prawo...*, s. 14). Zgoda na szczególnie intensywną ingerencję władzy publicznej w sferę podstawowych wolności i praw osoby musi stanowić prerogatywę władzy ustawodawczej i to we właściwej dla parlamentu formie wypowiedzi (zob. R. Dębski, *Pozaustawowe...*, s. 25; W. Wróbel, *Zmiana...*, s. 102 i n.). Zatem opis czynu zabronionego składający się na jego typ musi być zawarty w akcie prawnym o randze ustawowej. Na mocy Konstytucji rangę taką ma akt prawny uchwalony przez parlament w przewidzianym przez Konstytucję trybie (Andrzej Zoll [w:] : *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Tom I. Komentarz do art. 1-116 k.k., Zakamycze, 2004*).

Przepisy karne Kodeksu karnego skarbowego mają charakter blankietowy i wielokrotnie odsyłają do ustaw szczególnych, ale to nie jedynie treść tych ustaw kształtuje znamiona czynów zabronionych. Podmiot i strona podmiotowa badane muszą być wedle treści Kodeksu karnego skarbowego, a ten w art. 69a § 1 stanowi, iż odpowiedzialności karnej podlega- kto wbrew przepisom ustawy, naruszając warunki zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy, produkuje, magazynuje lub przeładowuje wyroby akcyzowe poza składem podatkowym.

Przepis ten wiąże zachowanie przestępcze z procedurą zawieszenia akcyzy i składem podatkowym. To jak i systematyka przepisów Kodeksu przekonują, iż trafny jest pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2013r., sygn. V KK 92/13, że występki z art. 69a § 1 kks jest przestępstwem indywidualnym właściwym, co oznacza, że jego sprawcą nie może być osoba produkująca lub magazynująca wyroby akcyzowe, która wcześniej nie uzyskała zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego.

Przemawia za tym również brzmienie art. 54 § 1 kks, pierwszego przepisu w Rozdziale: Przeszypstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko obowiązkowi podatkowemu i rozliczeniom z tytułu dotacji lub subwencji. Odpowiada bowiem za to przestępstwo skarbowe podatnik, który uchylając się od opodatkowania, nie ujawnia właściwemu organowi przedmiotu lub podstawy opodatkowania lub nie składa deklaracji, przez co naraża podatek na uszczuplenie. Norma ta reguluje najogólniej naruszenia, których może dopuścić się każdy podatnik, a zatem każda osoba nie stosująca regulacji prawnych z zakresu prawa podatkowego. Jest to niewątpliwie przestępstwo powszechne, zatem nawet w niniejszej sprawie rozważania w tym kierunku same przez się przekonują o indywidualnym podmiocie czynu z art. 69a § 1 kks.

Powyższe pozwalałoby zatem rozważać odpowiedzialność oskarżonych z art. 54 § 1 i 3 kks, ale jedynie wówczas, gdyby można było przypisać im zachowanie sprawcy głównego.

Zgodnie z art. 9 § 1 kks odpowiada za sprawstwo nie tylko ten, kto wykonuje czyn zabroniony sam albo wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, ale także ten, kto kieruje wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę lub wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie, poleca jej wykonanie takiego czynu. Nie budzi wątpliwości, że z racji usytuowania tej normy w Tytule I Przeszypstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, Dziale I Część Ogólna, Rozdziale 1 Przepisy wstępne- wskazana regulacja odnosi się tak do przestępstw, jak i wykroczeń skarbowych. Rozdział 3 Przeszypstwa skarbowe reguluje kwestie związane z odpowiedzialnością jedynie za przestępstwa skarbowe, co również jest jasne. W art. 20 przewidując zakres stosowania Kodeksu karnego, a zatem również przepisów art. 18 § 2 i 3, czy art. 19.

Natomiast Rozdział 4 Wykroczenia skarbowe Kodeksu karnego skarbowego w art. 46 stanowi, że do wykroczeń skarbowych nie mają zastosowania przepisy części ogólnej Kodeksu wykroczeń. Nie ma też samodzielnej regulacji odpowiedzialności za pomocnictwo, podżeganie, czy przygotowanie. Nie można takiej również interpretować, gdyż byłoby to sprzeczne z treścią art. 1 Kodeksu karnego skarbowego, o czym dodatkowo przekonują odesłania w zakresie wykroczeń do przepisów o przestępstwach skarbowych np. w art. 49.

Nie można zatem kwestionować stanowiska utrwalonego zresztą w doktrynie, że pomocnik do wykroczenia skarbowego nie ponosi odpowiedzialności za swoje zachowanie w ramach postępowania karno- skarbowego.

Rozważając zaś charakter zachowania oskarżonych, w świetle ich wyjaśnień, ale i zeznań świadków nie można wnioskować o ich sprawstwie głównym, ani współsprawstwie. Niewątpliwie udostępnili D. P. i B. S. maszynę do nabijania tytoniu do gilz papierosowych, ale ze względu na zachowanie i wiedzę tych świadków nie sposób wywodzić, aby pomiędzy nimi, a oskarżonymi istniało porozumienie pozwalające rozważyć współsprawstwo. Istotą współsprawstwa jest, bowiem oparte na porozumieniu współdziałanie dwóch lub więcej osób, z których każda obejmuje swoim zamiarem realizację całości znamion określonego czynu zabronionego. W realiach sprawy trudno o takim porozumieniu, nawet dorozumianym mówić.

W takiej sytuacji rozważać zachowanie oskarżonych można było, co najwyżej jako zachowanie ułatwiające popełnienie czynu zabronionego, poprzez dostarczenie narzędzia- w tym wypadku maszyny do nabijania gilz papierosowych typu (...).

Skoro jednak ze względu na to, że kwota podatku narażonego na uszczuplenie nie przekracza ustawowego progu i czyn sprawcy głównego stanowił wykroczenie skarbowe, a pomocnictwo do wykroczenia skarbowego nie jest penalizowane, oskarżonym nie można było przypisać wypełnienia znamion wykroczenia z art. 54 § 1 i 3 kks, ani tym bardziej z art. 69a § 1 i 2 kks.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.